

FIC INDEKS ZA 2022.

TABELA 1: RANGIRANJE PREMA NAPRETKU U PRIMENI PREPORUKA U 2022.

2022	Bodovi						Rang			
	Prosečan skor u 2022,	Prosečan skor u 2021,	Promena u skorovima 2022,	Značajan napredak u 2022,	Određen napredak u 2022,	Bez napretka u 2022,	Rang u 2022,	Rang u 2021,	Prosečno vreme čekanja na primenu u 2022	Promena čekanja u 2022
Sektor										
Propisi o elektronskoj trgovini i digitalizacija	2,57	2,60	-0,03	4	3	0	1	1	1,14	-0,26
Energetski sektor	2,50	1,75	0,75	4	4	0	2	20	3,00	0,50
Zaštita potrošača	2,00	2,25	-0,25	0	3	0	3	3	5,67	0,17
Zakon o platnim uslugama	1,80	1,33	0,47	1	2	2	4	39	2,20	0,20
Nekretnine: Katastarski postupak	1,73	1,70	0,03	0	8	3	5	9	2,64	-1,36
Lekovi	1,71	1,67	0,04	4	7	10	6	11	4,33	1,09
Javno-privatno partnerstvo	1,58	1,25	0,33	0	7	5	7	30	3,67	1,00
Telekomunikacije	1,57	1,78	-0,21	1	2	4	8	6	1,71	-0,29
Državna pomoć	1,57	2,60	-1,03	1	2	4	9	2	4,86	-0,94
Borba protiv nedozvoljene trgovine	1,57	2,00	-0,43	0	4	3	10	4	1,71	-0,15
Zaštita korisnika finansijskih usluga	1,50	1,33	0,17	2	0	6	11	24	2,38	-2,62
Tržište kapitala	1,50	1,75	-0,25	0	2	2	12	7	5,00	0,75
Centralna evidencija stvarnih vlasnika	1,50	1,00	0,50	0	1	1	13	41	2,33	0,08
Propisi o zaštiti životne sredine	1,43	1,56	-0,13	0	3	4	14	12	1,00	-2,22
Devizno poslovanje	1,38	1,44	-0,06	1	1	6	15	17	4,38	0,38
Zaštita konkurencije	1,33	1,44	-0,11	0	3	6	16	15	5,78	0,45
Javne nabavke	1,33	2,00	-0,67	0	1	2	17	5	3,00	-3,00
Dualno obrazovanje	1,33			0	1	2	18		2,00	
Sprečavanje pranja novca	1,25	1,50	-0,25	0	1	3	19	13	7,25	1,00
Hrana i poljoprivreda: Deklarisanje preh, proizvoda	1,25	1,29	-0,04	0	1	2	20	31	4,25	1,00
Arbitražni postupci	1,25	1,25	0,00	0	1	3	21	29	5,75	-0,58
Zakon o stečaju	1,22	1,44	-0,22	1	0	8	22	14	5,00	1,00
Industrija nafte i gasa	1,22	1,67	-0,45	0	0	5	23	10	2,33	-0,34
Investicije i poslovna klima	1,20	1,40	-0,20	0	1	4	24	19	5,00	0,40
Carine	1,20	1,40	-0,20	0	1	4	25	20	3,20	0,40
Nekretnine: Građevinsko zemljište i izgradnja	1,18	1,43	-0,25	0	2	9	26	18	1,00	-1,71
Industrija privatnog obezbeđenja	1,17	1,00	0,17	0	1	5	27	42	5,00	1,00
Ljudski kapital	1,17	1,33	-0,16	0	1	5	28	27	5,67	1,00
Zakon o privrednim društvima	1,17	1,00	0,17	0	1	5	29	44	7,17	1,00
Hrana i poljoprivreda: Zakon o bezbednosti hrane	1,14	1,29	-0,15	0	1	6	30	28	4,29	1,00
Porezi: Poreski postupak	1,11	1,13	-0,02	0	1	8	31	37	5,78	0,45
Lizing	1,10	1,44	-0,34	0	1	8	32	16	5,56	0,36
Zakon o javnom beležništvu	1,00	1,20	-0,20	0	0	5	33	33	2,60	0,93

Preporuke	Bodovi						Rang			
	Prosečan skor u 2022,	Prosečan skor u 2021,	Promena u skorovima 2022,	Značajan napredak u 2022,	Određen napredak u 2022,	Bez napretka u 2022,	Rang u 2022,	Rang u 2021,	Prosečno vreme čekanja na pri-menu u 2022	Promena čekanja u 2022
Sektor										
Porezi: Parafiskalni nameti	1,00	1,17	-0,17	0	0	6	34	36	6,67	1,67
Radno pravo: Iznajmljivanje radne snage	1,00	1,00	0,00	0	0	3	35	40	2,00	1,00
Porezi: Porez na dobit	1,00	1,38	-0,38	0	0	8	36	22	5,88	1,00
Osiguranje: Autoosiguranje	1,00	1,00	0,00	0	0	4	37	43	6,00	1,00
Nekretnine: Restitucija	1,00	1,33	-0,33	0	0	3	38	25	5,00	-1,00
Porezi: Porez na dohodak	1,00	1,25	-0,25	0	0	10	39	22	4,30	-0,22
Intelektualna svojina	1,00	1,20	-0,20	0	0	6	40	34	2,17	-1,23
Radno pravo: Rad stranaca	1,00	1,33	-0,33	0	0	3	41	26	5,00	-3,00
Zakon o zaštiti podataka o ličnosti	1,00	1,08	-0,08	0	0	12	42	38	2,50	-0,28
Porezi: Porezi na imovinu	1,00	1,40	-0,40	0	0	5	43	21	4,48	0,08
Sudski postupci	1,00	1,20	-0,20	0	0	5	44	35	8,40	1,00
Porezi: Porez na dodatu vrednost	1,00	1,38	-0,38	0	0	7	45	23	5,86	-0,14
Hrana i poljoprivreda: Sanitarna i fitosanitarsna inspekcija	1,00	1,00	0,00	0	0	6	46	45	4,00	1,33
Osiguranje: Povezani zakoni	1,00	1,00	0,00	0	0	8	47	46	1,00	-2,00
Radno pravo: Privremeni rad u inostranstvu	1,00	1,00	0,00	0	0	3	48	47	5,33	1,00
Osiguranje: Prirodne katastrofe i kompozitne usluge	1,00	1,00	0,00	0	0	4	49	48	3,25	0,75
Radno pravo: Zakon o radu	1,00	1,00	0,00	0	0	5	50	49	4,20	1,06
Zakon o zaštiti uzbunjivača	1,00	1,00	0,00	0	0	3	51	50	6,33	1,00
Osiguranje: Zakon o osiguranju	1,00	1,00	0,00	0	0	4	52	51	1,00	-2,50
Centralna evidencija privremeno ograničenih prava	1,00	1,00	0,00	0	0	3	53	52	6,50	1,00
Nekretnine: Hipoteka i finansijski lizing nekretnina	1,00	1,00	0,00	0	0	3	54	53	5,50	-0,50
Radno pravo: Zapošljavanje invalida	1,00	1,00	0,00	0	0	3	55	54	10,67	1,00
Bezbednost i zdravlje na radu	1,00			0	0	5	56	55		1,00
PROSEK / UKUPNO	1,30	1,42	-0,11	19	67	259			4,22	0,26
Oblasti										
Nekretnine i izgradnja	1,36	1,66	-0,22	0	10	18			2,91	-1,77
Ljudski kapital i dualno obrazovanje	1,22	1,57	-0,32	0	2	7			3,84	1,50
Hrana i poljoprivreda	1,13	1,24	0,05	0	2	13			4,18	1,11
Porezi	1,04	1,15	-1,15	0	2	47			3,82	2,56
Radno pravo	1,00	1,05	0,29	0	0	23			5,44	0,21
Osiguranje	1,00	1,00	0,09	0	0	20			2,81	1,31

METODOLOGIJA RANGIRANJA

Od izdanja Bele Knjige za 2017. godinu uvrstili smo u sastavni deo našeg godišnjeg izveštaja rangiranje sektora prema napretku u primeni preporuka za unapređenje poslovanja i privredne regulative. Pretpostavke za to su već bile uvedene u izdanju Bele Knjige za 2011. godinu kada su prvi put bile napravljene tabele sa ocenama napretka ostvarenog u primeni preporuka. U 2018. godini smo napravili korak dalje i taj napredak smo kvantifikovali da bismo mogli da ga upoređujemo po sektorima i godinama. Kvantifikacija je veoma jednostavna i zasniva se na metodologiji Likertove skale. Obeležje „značajan napredak“ donosi 3 poena, „određeni napredak“ 2 poena, a „bez napretka“ 1 poen. Ocena „određeni napredak“ nalazi se tačno na sredini vrednosne skale između dva ekstrema: „značajan napredak“ i „bez napretka“.

Svaka metodologija rangiranja kvalitativnih obeležja ima određene prednosti i nedostatke. Prednost je što veći broj kvalitativnih podataka može da se svede na mali broj numeričkih pokazatelja ili skorova koji mogu da se međusobno upoređuju na očigledan način. Na taj način može odmah da se vidi da li je u nekoj godini načinjen napredak u odnosu na prethodnu godinu i koji su sektori najzaslužniji za to.

Na drugoj strani, problemi u rangiranju su višestruki. Svi članovi Saveta se ravnopravno tretiraju, tako da svaki sektor ima isti značaj u formiranju krajnjeg rezultata. Istina je da je Savet izdvojio određen broj sektora kao „Nosioce razvoja“, ali ih ne izdvaja od drugih sektora u procesu rangiranja. Nadalje, nije isti broj problema u svakom sektoru, tako da nužno mora da postoji različit broj preporuka po sektorima. Kompozicija ovih preporuka može da se menja iz godine u

godinu shodno dinamici promene regulative i ekonomske politike Vlade Srbije. U tom smislu ne postoji fiksiran broj preporuka, niti unapred definisan upitnik sa mogućim brojem preporukama čije ostvarivanje ocenjuju članovi Saveta, a Bela Knjiga ih publikuje. Da bismo bar deo ovih poteškoća umanjili prihvatili smo princip da se skorovi određuju na osnovu ponderisanih, a ne prostih proseka.

Naravno, prosek prikriva neke informacije koje su važne, a pre svega varijabilitet napretka u preporukama. Mi ćemo da aproksimiramo ovaj varijabilitet preko broja preporuka bez napretka, koji može lako da se uporedi sa ukupnim brojem preporuka. To ćemo koristiti kao pomoćni kriterijum za ocenu napretka sektora. Uz sve to nije svejedno kada su preporuke prvi put predložene i koliko je vremena proteklo u međuvremenu pre nego što su usvojene. Što duže preporuke čekaju na usvajanje, to je njihov napredak manje vredan jer kasnije proizvodi pozitivan efekat. Ovaj kriterijum još uvek ne koristimo pri rangiranju, ali ga navodimo u tabeli kao jednu od dodatnih informacija.

Na svakom poglavlju u Beloj knjizi, pored naslova, naveli smo i rang sektora. Pored sektora, izdvojili smo 6 oblasti sa odgovarajućim sektorima. To su: ljudski kapital i dualno obrazovanje, nekretnine i izgradnja, bezbednost hrane, radni odnosi, porezi i osiguranje. Lako je uočiti sa Tabele 1 koji sektori obrazuju ove oblasti. Oblasti smo posebno izdvojili na dnu Tabele 1.

U ovom izveštaju za 2022. godinu obuhvatili smo 56 sektora i 351 preporuka. U prethodnoj godini bilo je 55 sektora i 319 preporuka. Prosečan skor u 2021. godini bio je 1.42, a ove godine 1.30. To je značajna razlika u porastu broja preporuka i u smanjenju prosečne ocene. Međutim, prosečno vreme čekanja se neznatno promenila za samo 0.26 godine.